

อักษรฮิรางานะ เกิดจากการนำอักษรมังโยชู(อักษรจีนที่ใช้เขียนแทนเสียงในภาษาญี่ปุ่น) มาเขียนแบบหวัดๆ โดยย่อให้ง่ายขึ้น แต่เดิมผู้ชายจะใช้อักษรคันจิ ส่วนผู้หญิงจะใช้อักษรฮิรางานะ ซึ่งในยุคแรกยังไม่ได้กำหนดเป็นลักษณะตายตัว แต่ถูกกำหนดเป็นรูปแบบที่ใช้กันในทุกวันนี้หลังสมัยคามาคุระ

เมื่อตัวอักษรญี่ปุ่นเกิดขึ้น การเขียนถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆก็ลึกซึ้งขึ้น บทกลอน นิทาน ตลอดจนวรรณคดีที่เขียนโดยใช้อักษรญี่ปุ่นก็เฟื่องฟูและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย นักประพันธ์หญิงผู้เป็นตำนานหลายคนจึงได้ถือกำเนิดขึ้น หนึ่งในนั้นก็คือ มุราซากิ ชิกิบุ เจ้าของผลงาน “ตำนานเกนจิ”

ฉบับภาษาไทย

ห้องจัดแสดงที่ 2

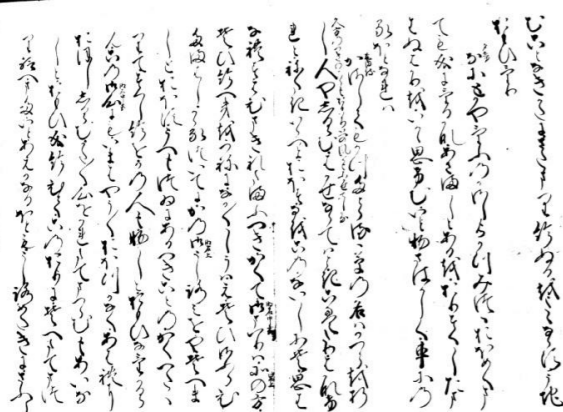
ย้อนรอยชีวิตชาววัง

สมัยเฮอัน

ทราบหรือไม่ว่า..นวนิยายเรื่องยาวเรื่องแรกของโลกถือกำเนิดขึ้นในสมัยนี้ !

ตำนานเกนจิ (源氏物語) ผลงานของ มุราซากิ ชิกิบุ นางข้าหลวงในราชสำนักญี่ปุ่นสมัยเฮอัน ซึ่งมีชีวิตอยู่ในต้นศตวรรษที่ 11 จึงถือได้ว่าเป็นนวนิยายเรื่องยาวที่เก่าแก่ที่สุดในโลก

ตำนานเกนจิ เป็นเรื่องราวชีวิตในราชสำนักของขุนนางและเจ้านายชั้นสูง โดยมีตัวเอกชื่อ ฮิคารุ เกนจิ ในเรื่องกล่าวถึงความสัมพันธ์ของฮิคารุ เกนจิกับหญิงสาวมากมาย ต่างลักษณะกันไป เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิต แนวคิด วัฒนธรรม ประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติ การเมือง ของชนชั้นสูงในสมัยเฮอันได้เป็นอย่างดี มีทั้งหมด 54 บท

ที่นำมาจัดแสดงเป็นบทคัดลอกจากราชวงศ์ บรรดาขุนนาง และนักบวชต่างๆช่วยกันคัดลอกทั้ง 54 บท โดยมี ฟุยุนากะ เป็นผู้รวบรวมซึ่งได้เขียนอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วย

ทราบหรือไม่ว่าความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่นเริ่มตั้งแต่สมัยอยุธยา!

ในสมัยของโชกุนโทกุกาวะอิเอียสึ (ค.ศ.1601) ได้มีการส่งสารกระซิบมิตรไปยังแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้เริ่มทำการค้าขายทางเรืออย่างจริงจังในปี ค.ศ. 1604 ซึ่งสินค้าที่ค้าขายแลกเปลี่ยนกันได้แก่ เครื่องเงิน หนึ่งกวาง หนึ่งปลาลดาม เป็นต้น เส้นทางเดินเรือจะไปทาง ได้หวัน หมู่เกาะฟิลิปปินส์ คาบสมุทอินโดจีน ลงไปจนถึงหมู่เกาะมะละกา ซึ่งตามเส้นทางเหล่านั้นก็จะตั้งเมืองสำหรับคนญี่ปุ่นไว้ด้วย แต่การค้าขายทางเรือนั้นได้ถูกประกาศยกเลิกไปในปี ค.ศ. 1635

▼เรือสยาม โครงสร้างของตัวเรือและผ้าใบ นำต้นแบบมาจากเรือสำเภาของจีนมาใช้ ในส่วนโครงสร้างหางเรือ หางเสือ และใบเรือตรงหัวเรือนั้นได้นำวิทยาการจากเรือโอเรอนของยุโรปมาประยุกต์ใช้ เป็นเรือแบบตะวันตกที่นำทั้งศิลปะแบบตะวันตกและตะวันออกมาผสมผสานกัน

ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคโบราณ (8,000 ปีก่อนคริสตกาล - ศตวรรษที่ 11)	สมัยโจมง 8,000 - 300 ปีก่อนคริสตกาล	
	สมัยยะโยอิ 300 ปีก่อนคริสตกาล - ค.ศ.300	
	สมัยสุสานโบราณ ค.ศ.350-538	
ยุคกลาง (ศตวรรษที่ 12-16)	สมัยนาระ ค.ศ.710-794	ก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย (ค.ศ. 1238)
	สมัยเฮอัน ค.ศ.794 - 1185	ก่อตั้งกรุงศรีอยุธยา (ค.ศ. 1350)
ยุคใหม่กลาง (ศตวรรษที่ 16-กลางศตวรรษที่ 19)	สมัยคามาคุระ ค.ศ. 1185-1333	เสียดังกรุงศรีอยุธยา (ค.ศ. 1548)
	สมัยมุโระมะชิ ค.ศ. 1336-1573	ก่อตั้งกรุงธนบุรี (ค.ศ. 1767) ก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ (ค.ศ. 1782)
ยุคใหม่-ปัจจุบัน (กลางศตวรรษที่ 19-ปัจจุบัน)	สมัยเมจิ ค.ศ. 1868-1912	รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
	สมัยไทโช ค.ศ. 1912-1926	รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖
	สมัยโชวะ ค.ศ. 1926-1989	เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย (ค.ศ. 1932)
	สมัยเฮเซ ค.ศ.1989-ปัจจุบัน	

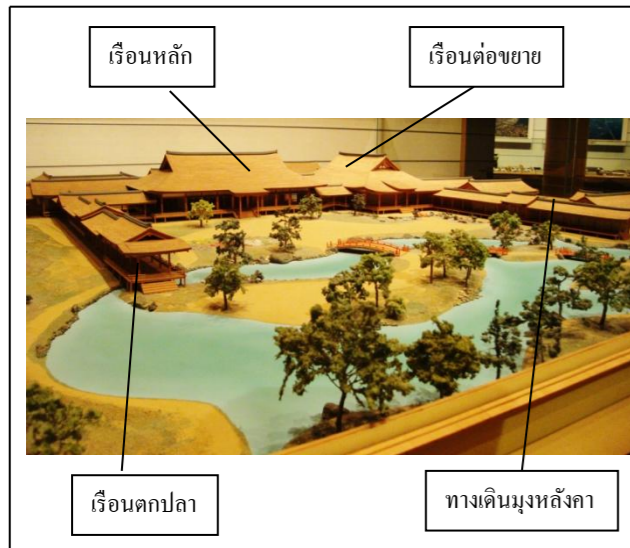

สมัยเฮอัน (Heian) ค.ศ. 794-1185

เป็นยุคที่ต่อเนื่องมาจากยุคนารา สมัยเฮอันเริ่มต้นขึ้นในปลายศตวรรษที่ 8 หลังจากมีการย้ายเมืองหลวงจากเฮโจเกียว (Heijoukyou) หรือเมืองนาระและบริเวณใกล้เคียงในปัจจุบัน ไปยัง เฮอันเกียว

(Heiankyou) หรือจังหวัดเกียวโตในปัจจุบัน เฮอัน (平安 Heian) แปลว่า ความสงบสันติ ซึ่งในช่วงนี้นับเป็นยุคทองของประเทศญี่ปุ่น ศิลปะและวัฒนธรรมรวมไปถึงพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด มีการพัฒนาปรับปรุงวัฒนธรรมต่างๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ถัง และลัทธิเต๋า จนกลายเป็นวัฒนธรรมแบบเฉพาะตัวของญี่ปุ่นสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

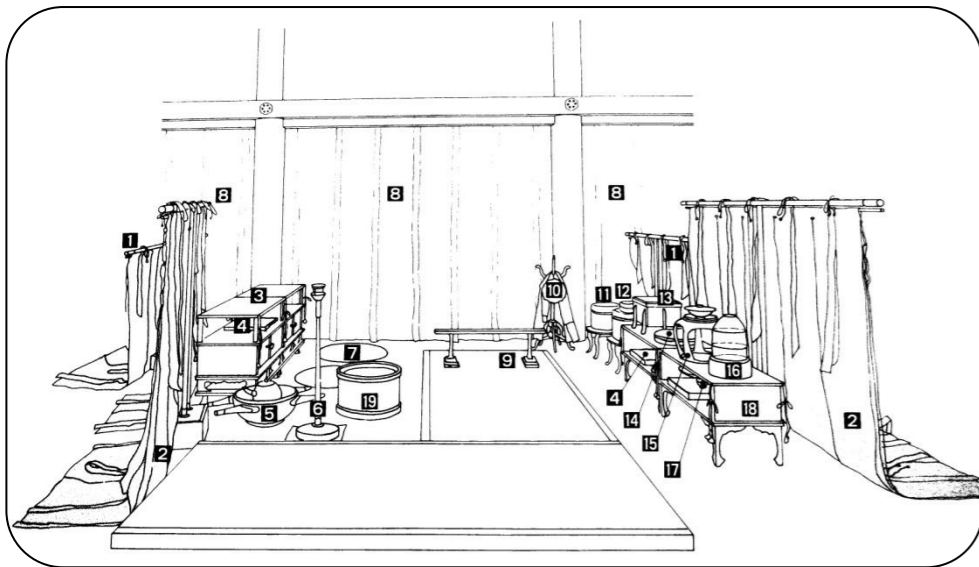

ทราบหรือไม่ว่าเชื่อพระวงศ์ในสมัยเฮอันอยู่บ้านแบบไหน?

รูปแบบสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นในยุคนี้คือ สถาปัตยกรรมแบบชินเด็น (寝殿造 Shinden-zukuri) ซึ่งเป็นที่พักอาศัยสำหรับบรรดาเชื้อพระวงศ์ต่างๆ โดยเรือนหลักซึ่งเป็นที่อยู่ของเจ้าบ้านจะหันหน้าไปทางทิศใต้ซึ่งเป็นทิศมงคลตามคติแบบจีน และมีเรือนต่อชายไปทางทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศเหนือ เรือนทางทิศเหนือนั้นจะจัดให้เป็นที่พักของภรรยาหลวงเสมอ ใต้ถุนเรือนมีโรงรถและสะพานที่ทอดไปยังเรือนคกปลาซึ่งสร้างเหนือลำธารหรือสระน้ำ โดยทั้งหมดเชื่อมกับเรือนหลักด้วยทางเดินที่มีหลังคาคลุม ด้านหน้าเป็นสวนที่ประกอบด้วยสระน้ำ เกาะ เนินเขาจำลอง และสะพาน

ห้องแบบชินเด็นนอกจากจะใช้สำหรับพักอาศัยแล้ว ยังสามารถใช้จัดงานพิธีต่างๆ ได้ด้วย โดยที่พื้นไม้กว้างๆ จะถูกกั้นเป็นห้องตามขนาดการใช้งานด้วยม่านไม้ไผ่ ม่านที่ทำจากผ้าไหม ฉากกั้นห้องแบบต่างๆ หรือประตูเลื่อนแบบญี่ปุ่น ซึ่งมักจะเน้นความสวยงามเป็นหลัก ส่วนบริเวณเรือนหลักหรือชายคาโดยรอบจัดวางเครื่องเรือนจำพวกตู้ หรือชั้นวางของขนาดสองชั้น เพื่อประโยชน์ใช้สอยและเพื่อการตกแต่งห้องที่จัดแสดงอยู่เป็นการจำลองพิธีเกมปุกุ (พิธีการก้าวจากการเล่นเด็กชายไปสู่การเป็นผู้ใหญ่) ของเจ้านายชั้นสูงในสมัยเฮอัน

ลองทายกันดูซิว่าแต่ละชั้นที่จัดแสดงอยู่นี้มีไว้ทำอะไรบ้าง?

*หมายเหตุ 1 ชุดญี่ปุ่นยาวประมาณ 30.3 ซม.

เตาผิง (19) จะจัดแสดงเฉพาะในฤดูหนาว ฤดูร้อนจะเปลี่ยนเป็นเครื่องดนตรีโคโตะแทน

1. ม่านกั้นห้องขนาด 3 ชุดญี่ปุ่น แบบเคลื่อนย้ายได้
2. ม่านกั้นห้องขนาด 4 ชุดญี่ปุ่น แบบเคลื่อนย้ายได้
3. ชั้นวางของขนาดสองชั้น ชั้นล่างเป็นตู้แบบสองบานพับ
4. กล้องไม้ สำหรับใส่อุปกรณ์ตัดผม หรือเสื้อผ้า
5. อ่างน้ำ ที่มีด้ามจับช้ายาว ด้านละสองด้าม
6. โคมไฟ สำหรับใช้ภายในห้อง
7. เสื้อ หรือเบาะรองนั่ง ทำจากพืชตระกูลถั่ว
8. ม่านกั้นห้อง ใช้แทนผนังในการกั้นห้อง
9. ที่เท้าแขน หรือพิงตัวขณะนั่งพักผ่อน
10. แท่นวางกระจะจก
11. กล้องแบบจีน สำหรับใส่หวีหรือของจุกจิก
12. กล้องสำหรับเก็บหมวกแสดงยศขุนนาง
13. กล้องเก็บเสื้อผ้า ใส่เครื่องเครื่องหอมลงไปด้วย
14. กล้องสำหรับเก็บกระจะจกา
15. ภาชนะโลหะใส่น้ำสำหรับสระผม (น้ำชาข้าว)
16. อุปกรณ์สำหรับอบผ้าให้หอม
17. กระจะโถนบ้านน้ำลาย
18. ชั้นวางของขนาดสองชั้น แบบไม่มีบานประตู
19. เตาผิงแบบใช้ถ่าน สำหรับใช้ในฤดูหนาว

ทราบหรือไม่ว่าครั้งหนึ่งพุทธศาสนาเคยรุ่งเรืองบนดินแดนอาทิตย์อุทัย!

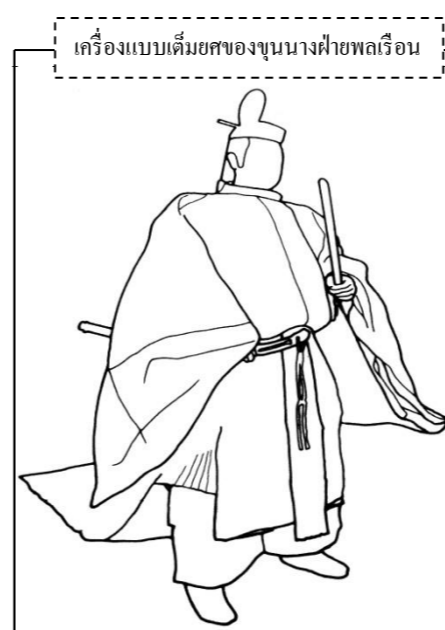
ถึงแม้ว่าบรรดาชนชั้นสูงหรือขุนนางต่างๆ จะใช้ชีวิตหรูหรา มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย รื่นเริงกับงานเทศกาลตลอดปี และเพลิดเพลินวัฒนธรรมอันงดงามแล้วนั้น ในอีกด้านหนึ่งความเชื่อทางศาสนาที่ฝังแน่นอยู่ในวิถีชีวิต โดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับภพนี้และภพหน้า ที่ว่ามนุษย์เราเมื่อตายไปแล้ว จะขึ้นสวรรค์หรือตกนรกนั้นก็ขึ้นอยู่กับกรรมในชาติก่อน และยังเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด คำเทศนาเกี่ยวกับแดนสุขาดีเป็นที่แพร่หลายมาก ม้วนภาพถ่ายลวดเรื่องราวเกี่ยวกับนรก ว่าการจะได้ขึ้นสวรรค์หรือต้องกลายเป็นสังเกวลีที่สุดแล้วแต่บาปกรรมที่ทำในชาตินี้ เป็นการสอนให้เชื่อเรื่องเวรกรรมและให้ทำความดีตามหลักพุทธศาสนา

รู้ไหมตัวอะไรเอ่ย?

เจ้าสัตว์หน้าตาประหลาดตัวสีทองที่กำลังอ้าปากอยู่ทางขวามือนี้นามชื่อเรียกว่า ชิชิ (獅子) ส่วนตัวสีเงินทางซ้ายมือที่ปิดปากอยู่ เรียกว่า โคะมะอิโน (狛犬) เชื่อว่าทั้งสองตัวนี้จะช่วยขับไล่สิ่งชั่วร้ายต่างๆออกไป

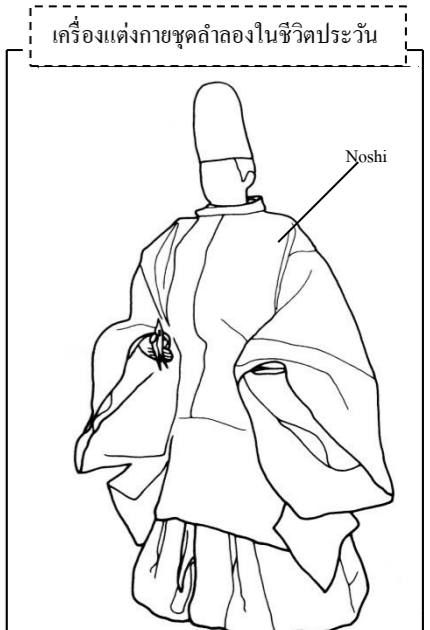
Michoudai (御帳) เป็นเตียงสำหรับจักรพรรดิ หรือราชวงศ์ ซึ่งได้รับการออกแบบไว้สำหรับป้องกันความหนาวเย็นในฤดูหนาวและหลบเลียงจากสายตาคืออื่น ในตอนกลางวันจะถูกใช้เป็นที่นั่ง ที่มุมทั้งสี่จะมีเสาอยู่สามด้าน ส่วนของหลังคาด้านบนเป็นม่านผ้าไหมโปร่งแสง มีม่านที่ห้อยลงมาจากด้านบนอยู่รอบทั้งสี่ด้าน และม่านที่เปิดด้านข้างอยู่ด้วย ด้านในมีเสื่อที่เรียกว่าจิชิคิ (地敷jishiki) สองผืนปูในแนวทิศเหนือ-ใต้ เตียงในลักษณะนี้ เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายสมัยโคะฟุน (古墳時代) แต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นอย่างไรที่เห็นนี้ในสมัยเฮอัน

เครื่องแบบเต็มยศของขุนนางฝ่ายพลเรือน

ชายหนุ่มในราชวงศ์ชั้นสูงจะแต่งกายด้วยเครื่องแบบเต็มยศที่เรียกว่า Sokutai (束帯) ในงานที่เป็นพิธีการ โดยเครื่องแบบของขุนนางฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนจะแตกต่างกันในรายละเอียดเล็กน้อย ที่เห็นในภาพเป็นเครื่องแบบของฝ่ายพลเรือน ในส่วนของเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวันทั่วไปฝ่ายชายจะแต่งกายด้วยชุดที่เรียกว่า Noshi (直衣) และ Kariginu (狩衣) ซึ่งรูปร่างและวัสดุที่ใช้ตัดเย็บจะแตกต่างกันตามฐานะและอายุของผู้สวมใส่ สำหรับชุดพิธีการของฝ่ายหญิงนั้นเป็นชุดกิโมโนที่เรียกว่า Junihitoe (十二単)

*หมายเหตุ เสื้อผ้าจะเปลี่ยนตามฤดูกาล ดังนี้ ตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม เป็นฤดูร้อน และตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม เป็นต้นฤดู...

เครื่องแต่งกายชุดจำลองในชีวิตประจำวัน